

зації. Особливо це стосується проблеми забезпечення захисту службово-трудових прав працівників. У зв'язку з цим виникає потреба в розробці і впровадженні в життя ефективних правових норм, покликаних регламентувати розгляд службово-трудових спорів працівників ОВС – підвищити матеріальні і процесуальні гарантії, не допускати порушення співвідношення між ними.

При цьому слід пам'ятати про те, що розроблювані норми повинні будуть забезпечити простий і дієвий механізм захисту і відновлення порушеного суб'єктивного права. Ускладнення процедури захисту службово-трудових прав призводитиме до зволікання в прийнятті рішень, а нечітке регламентування деяких дій може призвести до порушень та зловживань.

Проблема гарантій реалізації правового статусу, захисту службово-трудових прав працівників ОВС, якщо брати її в повному обсязі є надзвичайно широкою, багатоаспектною, комплексною проблемою, котру можна розробляти в багатьох напрямках і в різних аспектах: загальна характеристика правового статусу, гарантії його здійснення, механізми і способи захисту, співвідношення з обов'язками, шляхи подальшого розвитку статусу, місце і роль в механізмі правового регулювання і співвідношення з соціальним статусом.

Надійшла до редколегії 11.02.2000

Список літератури:

Булденко К.А. Профессиональная этика сотрудников милиции. Хабаровск. 1991. 2.
Ануфрієв М.І. Динаміка дисципліни і законності серед особового складу органів внутрішніх справ України //Вісник Ун-ту внутр. справ. 1998. №3-4. 3. Ануфрієв М.І. Управлінські шляхи зміцнення дисципліни в органах внутрішніх справ (соціолого-правові аспекти): Дис...канд.юрид.наук. Х., 1998; Бандурка О.М. Основи управління в органах внутрішніх справ України: теорія, досвід, шляхи удосконалення. Х., 1999; Кравченко Ю.Ф. Актуальні проблеми реформування органів внутрішніх справ України (організаційно-правові питання): Дис...канд.юрид.наук. Х., 1998; Лавриненко О.В. Правовое регулирование приема на службу в органы внутренних дел Украины: Дисс...канд.юрид.наук. Х., 1998; Іншин М.І. Управління та правове регулювання вивільнення працівників органів внутрішніх справ: Дис...канд.юрид.наук. Х., 1998.; Щербина В.И. Дисциплинарная ответственность государственных служащих в органах внутренних дел: Дисс...канд.юрид.наук. Х., 1998.

О.С.Воронін

ДО ПИТАННЯ РОЗРАХУНКУ НАВАНТАЖЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Боротьба із злочинністю неможлива без ефективної організації діяльності працівників ОВС, удосконалення форм і методів їх праці, раціонального вирішення кадрового та іншого забезпечення, чіткого встановлення функціональних обов'язків, поліпшення взаємодії з іншими службами.

Для досягнення максимальної результативності функціонування ведучих служб ОВС, своєчасного повного і якісного виконання функціональних обов'язків їх працівниками, необхідні науково обґрунтовані нормативи навантаження, висока організація праці, урахування об'єктивних і суб'єктивних факторів.

До об'єктивних факторів відносять: обсяг навантаження, фактичний обсяг виконуваної роботи, продуктивність праці працівників, які є оцінними показниками ефективності діяльності, як ступеню досягнення мети при малих витратах сил і засобів. Це дозволить відшукати шлях, що веде до створення моделі розрахунку нормативів штатної чисельності відповідних категорій працівників.

До основних суб'єктивних факторів відносяться насамперед здібності того або іншого працівника, що виконує певний набір функцій, рівень його інтелекту і професіоналізму, комунікабельні та аналітичні можливості, асоціативне мислення, інтуїція, морально-вольові та інші якості, необхідні для успішної роботи [1].

Відсутність єдиних науково-обґрунтованих методик і нормативів призводить до певного суб'єктивізму при визначенні штатної чисельності окремих категорій працівників, що, у свою чергу, може призвести до зниження ефективності їх діяльності. Більш того, визначення штатної чисельності більшості підрозділів не регламентований чинними нормативними актами МВС України. Домінують, як правило, суб'єктивний підхід, особисті стосунки, іноді помилкові уявлення тих або інших керівників.

Аналіз інформаційних джерел показує, що більшість робіт у цій галузі стосується теоретико-методологічних підходів до розрахунку навантаження працівників ОВС, причому в основному це методики не універсального характеру, а стосуються розрахунків для підрозділів конкретної спрямованості. Ці роботи у своїй більшості або не можуть бути прийняті взагалі, або потребують суттєвої доробки.

Оптимізація й удосконалення організаційної структури, штатної політики і процесу праці є, на наш погляд, важливою й актуальною проблемою. Оскільки структура і виконувані нею функції є найважливішими поняттями, що характеризують систему, будемо вважати, що нерационально розраховувати оптимальну чисельність підрозділу без упевненості, що структура даного підрозділу також є оптимальною.

Тут можуть бути два варіанти розрахунків: оптимізувати штатну чисельність, виходячи з існуючої структури, чи оптимізувати структуру і конкретизувати функції кожного підрозділу, а потім штатну чисельність.

Виходячи з того, що оптимальною є така мінімально можлива чисельність особового складу, що забезпечує найбільше результативне виконання покладених на підрозділ завдань, потрібно насамперед визначити коло завдань, що повинен виконувати цей підрозділ.

На даний момент існує структурна класифікація горрайорганів за трьома основними ознаками: адміністративно-територіальному значенню обслуговуваної території; обсягу і співвідношенню функцій внутрішнього і зовнішнього керування, здійснюваних ОВС; кількості населення на обслуговуваної території. Відповідно, чисельність населення і розміри території, а також рівень злочинності побічно характеризують соціально-демографічні і кримінологічні умови, у яких горрайоргани ОВС реалізують свої функції.

Одним із важливих умов раціональної організації будь-якого органу ОВС є його забезпеченість необхідними штатами. Для цього слід, у першу чергу, виявити норми обсягу навантаження в середньому на одну людину.

Праця як доцільна діяльність людини є основою виробничого процесу. Внаслідок цього при виборі найбільш доцільних форм його організації необхідно здійснювати аналіз кожного елементу роботи, яка здійснюється, що можливо лише при чітко налагодженій системі нормування, яка є основною складовою частиною наукової організації праці [3].

Діяльність працівників ОВС важко віднести до виробничої, але водночас вона завжди виражається в числових, фізичних, розумових витратах. Тому вона піддається нормуванню, що створює основу для розробки штатної чисельності підрозділів ОВС.

Важливим елементом цього процесу є вивчення робочого часу, необхідного працівникам на виконання своїх безпосередніх обов'язків. Ця вимога повинна виконуватися в усіх випадках установа норм, а також з метою пошуку можливих шляхів удосконалення організації праці. Вивчення часових витрат, необхідних для виконання певних трудових процесів, дозволяє достатньо повно віддавати звіт про результативність виконання функціональних обов'язків працівників підрозділів, виявити дублювання функцій, визначити ступінь інтенсивності праці, виявити наявність і походження непродуктивних витрат часу на виконання невластивих їм функцій.

Нормування праці з використанням дослідницьких методів опрацювання даних про витрати робочого часу застосовуються в трудовій діяльності зі складною специфікою організаційно-технічних умов її виконання в різноманітних підрозділах, а також в умовах, коли розрахунок застосовуваних нормативів науково не обґрунтований, або нормативи відсутні взагалі, що притаманно діяльності працівників більшості підрозділів ОВС. У подібних випадках вивчення організації витрат робочого часу здійснюється методами фотографії і самофотографії робочого дня та аналізу процесу праці. Проведення досліджень безпосередньо на місцях дає можливість врахувати всі специфічні умови праці працівників і вийти на встановлення їхнього оптимального навантаження, а на наступному етапі - побудувати модель обчислення штатної чисельності.

При побудові моделі штатної чисельності, аналізуючи об'єктивні фактори, не можна не враховувати, що обсяг окремих видів робіт деяких підрозділів не має чітко визначених меж і потребує значних незапланованих зусиль і витрат. Це так називані роботи забезпечуючого характеру, що не піддаються повному урахуванню і плануванню (наприклад для штабних підрозділів точно неможливо визначити час на аналіз оперативної обстановки, прогнозування і т.ін.). Всі ці фактори у свою чергу впливають на річний обсяг витрат робочого часу. Тому вплив подібних специфічних факторів слід враховувати за допомогою поправочних коефіцієнтів, що для кожного конкретного виду навантаження будуть індивідуальні.

Слід звернути увагу і на такий фактор у діяльності ОВС, який впливає на структурну модель, як інформаційні потоки.

Інформаційно-аналітична система управління в ОВС є характерною формою великих систем управління, істотними ознаками яких є наявність великих потоків інформації, складної інформаційної структури і достатньо складних алгоритмів переробки інформації [2]. Інформаційні потоки в інформаційному середовищі ОВС мають стабільну тенденцію до зростання обсягів. Водночас, існуюча структура інформаційного середовища практично не змінилося. Виникла ситуація, що об'єктивно потребує розробки нових концепцій реорганізації функціонування і формування інформаційного середовища ОВС.

Таким чином якщо будуть визначені науково обґрунтовані критерії оцінки роботи підрозділів міліції з належними системними змінами структурно-функціонального, кадрового, інформаційного, правового, матеріально-технічного забезпечення то конкретно будуть сформульовані цілі і завдання. Це в свою чергу призведе до підвищення позитивних показників і можливості позбутися такого негативного явища, як "процентоманія".

Надійшла до редколегії 19.01.2000

Список літератури:

1. Бандурка О.М. Управління в органах внутрішніх справ України: Підручник. Х., 1998.
2. Концепція розвитку системи інформаційного забезпечення органів внутрішніх справ України на 1998-2000 роки. К., 1998.
3. Лавинский Г.В. Построение и функционирование сложных систем управления: Учеб. пособие. К., 1989.

В.А.Зуєв

ТЕРМІНОЛОГІЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА: ЗНАЧЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ІСНУВАННЯ ОКРЕМИХ ПОНЯТЬ

Проблема формування наукового поняття та його існування є дуже актуальною для вітчизняної правничої науки, особливо зараз, коли відбувається період становлення багатьох правових інституцій, перегляд вже існуючих, приведення нормативних правових актів у відповідність до положень Конституції України. Правильне усвідомлення терміну та охоплення за його допомогою найсуттєвіших ознак є необхідною складовою для визначення та усвідомлення предмету дослідження.

В теорії права сформульовано основні вимоги до терміну: єдність термінології, загальне визнання терміну, стабільність та доступність [1, с.107 - 108]. Можна узагальнити, що будь-який юридичний термін повинен відповідати цим вимогам, але це не завжди повною мірою відбувається. І першим кроком для виправлення цього положення повинно стати критичне переосмислення і уніфікація багатьох термінів. Формування терміну у науці є фактором усвідомлення предмету дослідження. В кожній науці в процесі пізнання відбувається оновлення термінів, перегляд їх адекватності щодо суті номінованих понять [2, с.37].